

Farsta 17 maj 2023

Mottagare
Försvarsdepartementet

Vår referens: eugenia.rudenberg@dhr.se

Diarienummer
Fö2023/00074

Remissyttrande gällande Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap SOU 2022:57

DHR är en idéburen demokratisk organisation för och av personer med nedsatt rörelseförmåga. Genom att skapa opinion och påverka de politiska besluten arbetar vi för ett öppet Sverige, där personer med nedsatt rörelseförmåga inte blir utestängda. En av utgångspunkterna i vårt arbete är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är utifrån detta perspektiv vi framför våra synpunkter på utredningen.

Inledning

Idag är våra skyddsrum oftast inte anpassade för personer med funktionsnedsättning. Frågor kring skyddsrum och krisberedskap i allmänhet saknar ett tydligt funktionshinderperspektiv. Vi vill därför se en analys av krisberedskap och skyddsrum utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som Sverige har ratificerat. Vi menar att denna utredning borde ha gjort en sådan analys på ett grundligt sätt.

I konventionen framgår i artikel 11 om risksituationer och humanitära nödlägen att "Konventionsstaterna ska, i enlighet med sina åtaganden enligt internationell rätt, innefattande den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna, vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa skydd och säkerhet för personer med funktionsnedsättning som är i risksituationer, däribland väpnad konflikt, humanitära nödlägen och naturkatastrofer."

Vidare framgår i artikel 9 att "För att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva oberoende och att fullt ut delta på alla livets områden, ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, till transporter, till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik (IT) och -system samt till andra anläggningar och tjänster som är tillgängliga för eller erbjuds allmänheten både i städerna och på landsbygden." Åtgärderna ska omfatta identifiering och undanröjande av barriärer och hinder och mot tillgänglighet enligt artikeln och gäller bland annat "byggnader, vägar, transportmedel och andra inom- och utomhusanläggningar, däribland skolor, bostäder, vårdinrättningar och arbetsplatser...".

Därutöver framgår av artikel 4 att konventionsstaterna åter sig att bland annat "...främja universell utformning vid utveckling av normer och riktlinjer,".

I Agenda 2030 handlar mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen och i delmålet 16.B framgår följande: "Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling."

Mål 10 i agendan handlar om minskad ojämlikhet och i delmålet 10.3 framgår att: "Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende."

Vi vill se en analys kring ovan nämnda punkter utifrån ett funktionshinderperspektiv. Analysen ska syfta till att säkerställa att Sverige uppfyller sina åtaganden. I detta arbete vill vi även se att funktionshinderorganisationer inkluderas. Våra erfarenheter behöver tas tillvara och få ta plats i allt arbete kring krisberedskap. Vi hjälper gärna till vid frågor kring vad tillgänglighet innebär i praktiken i dessa sammanhang. Men även vid frågor kring olika typer av situationer som kan uppstå så som exempelvis att många personer med funktionsnedsättning är beroende av el för att kunna ladda hjälpmedel och andra mer specifika frågor.

Nedan kommenteras enskilda förslag särskilt.

6.3.1 Kontroller av befintliga skyddsrum

"Utredningens förslag: Ansvar för kontrollverksamheten ska tilldelas länsstyrelserna. Det innebär att länsstyrelsen ska kontrollera att inrättade

skyddsrum har avsedd skyddsförmåga och förelägga ägaren till en byggnad eller annan anläggning att åtgärda eventuella brister. MSB ska få meddela föreskrifter om skyddsrumskontrollen. Det ska införas en lagstadgad möjlighet för länsstyrelsen att förelägga fastighetsägaren att utföra en förenklad egenkontroll. MSB ska tillhandahålla vägledning för skyddsrumskontroll samt ta fram ett standardiserat underlag för egenkontroll av skyddsrum. MSB ska fortsätta att utbilda och certifiera skyddsrumssakkunniga samt få meddela föreskrifter om certifieringen och kvalifikationskraven för dessa. MSB ska göra uppgifterna i skyddsrumregistret tillgängliga för länsstyrelsen. Detta bör uttryckligen framgå av bestämmelserna som kompletterar regleringen om skyddsrum.”

DHR:s kommentarer: Det bör finnas en kontrollmekanism som säkerställer att inrättade skyddsrum är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det bör tydligt ställas krav på fastighetsägaren att åtgärda eventuella brister i tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

6.3.2 Underhåll och upprustning av befintliga skyddsrum

Utredningens förslag: Bestämmelserna som avser ansvar för underhåll respektive förbättringar ska förtydligas. Det ska framgå att med underhåll avses åtgärder för att hålla skyddsrummet och dess befintliga utrustning i ett gott och användbart skick. Vidare ska det framgå att med förbättringar avses nyinstallationer, utbyte av komponenter till skyddsrummet och likartade åtgärder utan att det är fråga om underhåll. Länsstyrelsen ska utfärda förelägganden om underhåll och förbättringar av skyddsrum. Länsstyrelsen ska besluta om ersättning för underhåll och förbättringar av skyddsrum i enlighet med de föreskrifter om rätten till ersättning som MSB meddelar.

DHR:s kommentarer: I ett sådant förtydligande bör framgå att ett gott och användbart skick även innefattar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

6.5.1 Kommunernas ansvar för förmedling av övergripande information och grundläggande kunskap om skyddsrum och skyddade utrymmen inom kommunen

Utredningens förslag: Kommunen ska ansvara för att förmedla information om iordningställande och användning av skyddsrum och skyddade utrymmen till invånare samt ägare och nyttjanderättshavare till byggnader och andra anläggningar inom kommunen. Detta ansvar ska framgå uttryckligen av regleringen om skyddsrum och skyddade utrymmen.

DHR:s kommentarer: Det bör ställas krav på att den information som kommunen ska förmedla även innefattar information kring tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Detsamma gäller information om var det närmsta tillgängliga skyddsrummet finns.

8.2.5 Kommunens invånare ska informeras om innehållet i planeringen

Utredningens förslag: Kommunen ska informera dess invånare om det allmänna innehållet i kommunens planering för utrymning eller inkvartering.

DHR:s kommentarer: Denna information bör även vara tydlig med vad som gäller tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Vänliga hälsningar

Åsa Strahlemo

förbundsordförande